

Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon

ADHD Norge • Afasiforbundet i Norge • Autismeforeningen i Norge • Cerebral Parese-foreningen • Dysleksiforbundet i Norge • Forbundet Tenner og Helse • Foreningen for Blødere i Norge • Foreningen for El-overfølsomme • Foreningen for Fragilt X-Syndrom • Foreningen for Hjertesyke barn • Foreningen for Kroniske Smertepasienter • Foreningen for Muskelsyke • Foreningen for Søvn sykdommer • Hørselhemmedes Landsforbund • Interesseforeningen for LMBB syndrom • Klinefelterforeningen i Norge • Landsforbundet for Utviklingshemmede og Pårørende • Landsforeningen Alopecia Areata • LHL, Landsforeningen for hjerte- og lungesyke • Landsforeningen for Huntingtons Sykdom • Landsforeningen for kombinert syns- og hørselshemmede/døvblinde • Landsforeningen for Nyrepasienter og Transplanterte • Landsforeningen for Overvektige • Landsforeningen for Pårørende innen Psykiatri • Landsforeningen for Trafikkskadde i Norge • Landsforeningen mot Fordøyelsessykdommer • Leverforeningen • Marfanforeningen • Mental Helse Norge • Momentum • Morbus Addisons Forening • Multipel Sklerose Forbundet i Norge • Norges Astma- og Allergiforbund • Norges Blindeforbund • Norges Diabetesforbund • Norges Døveforbund • Norges Fibromyalgi Forbund • Norges Migreneforbund • Norges Myalgisk Encefalopati Forening • Norges Parkinsonforbund • NORILCO • Norsk Cøliakiforening • Norsk Dysmeliforening • Norsk Epilepsiforbund • Norsk Forbund for Svaksynte • Norsk Forening for Analatresi • Norsk Forening for Cystisk Fibrose • Norsk Forening for Ehlers-Danlos Syndrom • Norsk Forening for Nevrofibromatose • Norsk Forening for Osteogenesis Imperfecta • Norsk forening for Tuberos Sklerose • Norsk Hemokromatoseforbund • Norsk Immunsviktforening • Norsk Interesseforening for Kortvokste • Norsk Interesseforening for Stamme • Norsk Keratoseforening • Norsk Kraniofacial Forening • Norsk Landsforening for Laryngektomerte • Norsk Lyntødemforening • Norsk Porfyriforening • Norsk Psoriasisforbund • Norsk Revmatikerforbund • Norsk Thyreoideaforbund • Norsk Tourette Forening • SpProstatakreftforeningen (PROFO) • Ryggforeningen i Norge • Ryggmarksbrokk- og Hydrocephalusforeningen • Rådgivning om spiseforstyrrelser • Støtteforening for Kreftsyke Barn • Turner Syndrom Foreningen i Norge

Kunnskapsdepartementet

postmottak@kd.dep.no

Vårt arkiv: 441

Vår fil: B11-OH004-NOU2010-8

Saksbeh: Ove Helset

Oslo, 27. januar 2011

HØRINGSSVAR – NOU 2010:8 MED FORSKERTRANG OG LEKELYST

FFO viser til høringsbrev datert 29.10.2010, og ønsker å komme med sine kommentarer til NOU 2010:8 "Med forskertrang og lekelyst".

Læring er viktig allerede i barnehagen. FFO synes det er positivt at det har kommet en utredning som beskriver tiltak for å øke den pedagogiske kvaliteten i barnehagen. For barn med særlige behov er en barnehage med kompetente ansatte som evner å tilpasse barnehagens tilbud til de enkelte barns behov svært viktig. Høy kompetanse i både pedagogikk og spesialpedagogikk er avgjørende fordi tilbudet i barnehagen legger grunnlaget for den videre skolegangen den enkelte skal i gjennom. At utvalget presiserer at forslagene som legges frem skal gjelde for alle, også barn med funksjonsnedsettelse, er positivt.

Utvalget ble bedt om å legge fram et forslag til et pedagogisk tilbud før skolestart, hvis utvalget vurderte det som formålstjenlig. Formålet var å sikre at alle førskolebarn, uavhengig av funksjonsnivå og sosial bakgrunn, får mulighet til å delta i et systematisk pedagogisk tilbud. Minst like viktig som at opplegget barna følger er godt og pedagogisk forsvarlig, er at barn med nedsatt funksjonsevne eller kronisk sykdom får delta i lek og fritid på lik linje med andre barn. Barnehagen er en viktig sosial arene for barn med funksjonshemming og kan bidra til naturlig samvær med andre barn til tross for sykehusinnleggelse, behandling og daglig trening knyttet til sin situasjon. Barnehageplass kan derfor være et viktig og nødvendig tiltak for å ivareta barnets behov for samvær og lek med andre barn. Styrking av barnets sosiale erfaringer gjennom samspill og lek vil kunne bidra til å forbygge eventuelle problemer når barnet blir eldre. Det betyr at barnehagen må ta tak i den enkeltes behov for fysiske eller praktiske tilpasninger i hverdagen. FFO mener det er beklagelig at spørsmål knyttet til fysisk tilgjengelighet som nødvendig forutsetning for pedagogisk arbeid ikke berøres i utredningen.

Utvalget har på bakgrunn av sine drøftinger kommet fram til forslag som de mener kan bidra til å sikre at alle barn får et godt utgangspunkt for videre utvikling og læring. Forslaget tar utgangspunkt i det ordinære barnehagetilbudet, og anbefalingene

handler om hvordan dette kan bli mer tilgjengelig for alle førskolebarn, og hvordan man kan sikre at alle barn får et systematisk pedagogisk tilbud av høy kvalitet.

Det legges frem flere gode forslag, som FFO stiller seg bak. FFO ønsker likevel å komme med utdypende kommentarer til enkelte av forslagene. Det vil komme klart frem hvilke punkter som kommenteres.

12.4.4 Tilpasset tilbud og identifisering av barn med særlige behov

- *Utvalget foreslår at alle barnehager må ta i bruk en tretrinnsmodell for mer systematisk identifisering og oppfølging av barn med særlige behov.*

FFO støtter forslaget og er enig med utvalget om at tidlig hjelp og støtte er viktig og avgjørende for å sikre at alle får de samme mulighetene til læring og utvikling. Utvalget peker blant annet på mangelfull kompetanse som en årsak til at tidlig hjelp og støtte uteblir. FFO er derfor positiv til at det innføres en modell for å bidra til systematisk identifisering og oppfølging av barn med særlige behov. Naturligvis forutsetter dette at personalet får en opplæring i dette. Utvalget sier ikke noe om hvordan de ser for seg organiseringen av bruken av modellen, ei heller om hvordan opplæring og utvikling av prosessrutiner skal foregå.

FFO mener det må forutsettes at en grundigere utredning må gjennomføres før forslag endelig lanseres. FFO mener det er vesentlig at det til tross for at det innføres en modell for oppfølging må være rom for ta hensyn til individuelle behov og å tilnærme seg problemstillingen på ulike og fleksible måter.

12.5 Personalet i barnehagen

- *Utvalget foreslår at det innføres et varig system for etter- og videreutdanning for ansatte i barnehagesektoren.*
- *Utvalget foreslår at minst 50 prosent av de ansatte i barnehagen må ha førskolelærerutdanning eller annen tilsvarende pedagogisk utdanning.*
- *Utvalget foreslår at muligheten til dispensasjon fra utdanningskravet må innskrenkes.*
- *Utvalget foreslår at det vurderes at det innføres minimumskrav til formelle kvalifikasjoner hos assistenter i barnehagen.*

FFO støtter forslagene, men for å nå målene forutsetter det en tung satsing på etter- og videreutdanning for ansatte som allerede er i sektoren.

FFO får tilbakemeldinger på at ansatte opplever at barnehagene ikke har vilje til å innhente kunnskap og kompetanse på forhold som gjelder barn med funksjonshemninger og kroniske sykdommer. I den forstand er kompetanseheving blant barnehagepersonale en vesentlig faktor som må prioriteres. Blant FFOs medlemsorganisasjoner etterspørres økt kunnskap om barn med

funksjonshemninger og særskilte behov. Et eksempel er at førskolelærere må ha god kunnskap om språkvansker, og hva normal språkutvikling er.

FFO ønsker at personalet i barnehagene skal ha spesialpedagogisk kompetanse og kompetanse i forhold til tverretatlige samarbeidsprosesser og koordinering av tjenester til barn med funksjonshemning (i barnehage) og deres foreldre. Utvikling av kompetanseutviklingsplaner for ansatte er en viktig oppgave for barnehageeiere. FFO er også åpen for at andre faggrupper bør komme sterkere inn i barnehagene, som f.eks ergoterapeuter og fysioterapeuter.

FFO støtter langt på vei at det må vurderes å innføre et minimumskrav til formelle kvalifikasjoner hos assistenter i barnehagen. Samtidig er det viktig å vurdere personlig egnethet som kvalifikasjon hos assistenter. Mange av FFO medlemmer opplever det som et stort problem at assistentordningen i barnehagen er svært sårbar. Sykdom, deltakelse på kurs og lignende kan føre til at den ene nøkkelpersonen er fraværende og ikke erstattes, noe som gjør at hverdagen blir vanskelig å takle for barnet det gjelder. Dette er problemstillinger som må gjennomgås ved en eventuell innføring av minimumskrav til formelle kvalifikasjoner.

12.6 Samarbeid sammenheng mellom barnehage og skole

- *Utvalget foreslår at det innføres en plikt til samarbeid mellom barnehage og skole i regelverk og planverk for både barnehage og grunnsopplæringen.*
- *Utvalget foreslår at kommunen pålegges å lage en overordnet plan for hvordan sammenheng mellom barnehage og skole skal sikres slik at overgangen skal bli best mulig for barna.*

FFO støtter forslagene.

For barn og unge med funksjonsnedsettelse er overganger svært kritiske faser. Dette gjelder hele opplæringsløpet – fra oppstart i barnehage og helt fram til overgangen fra utdanning til arbeidslivet. Overgangen fra barnehage til skole medfører at barnet kommer til et nytt fysisk miljø, nye personer å forholde seg til og nye rutiner som må læres. Mange opplever at de må "begynne på nytt" når barnet skal begynne i skolen og at kommunikasjonen mellom instanser svikter. Det kan føre til at vesentlig informasjon som blir gitt, blir ikke fulgt opp i praksis.

For å sikre smidige overganger og at barnet får et tilrettelagt læringsmiljø etter en overgang, mener FFO at det er avgjørende at samarbeidet om overgangene mellom hjelpeapparatet og barnehage/skole planlegges i god tid og at erfaringsoverføring mellom barnehage og skole systematiseres. I de tilfeller der barnet trenger personlig oppfølging bør det legges til rette for at personalet som står for dette kan følge barnet fra barnehagen og over i skolen.

Det er også flere foreldre fra FFOs medlemsorganisasjoner som melder tilbake om oppstartsproblemer i barnehagen. Det som påpekes er at kunnskapen og viljen til å tilegne seg den, er lite til stede ved første kontakt med barnehagen. Flere opplever at de må krangle og "stå på" for at det i det hele tatt blir en prosess rundt det enkelte barns situasjon.

Problemstillinger i forhold til rammefinansiering og tilsyn

- *Utvalget anbefaler at det sikres sterke nasjonale kvalitetskrav for barnehagene gjennom lov og forskrifter i tilknytning til innføring av rammefinansiering av barnehagene.*
- *Utvalget foreslår at kommunenes tilsyn av barnehagene styrkes gjennom sterkere nasjonale føringer.*

FFO støtter forslagene.

Den største bekymringen ved at det øremerkede tilskuddet blir en del av rammetilskuddet er at også tilskuddet til tiltak for barn med nedsatt funksjonsevne i barnehagen blir innlemmet i rammetilskuddet. FFO frykter at stram kommuneøkonomi vil gå ut over barn i barnehagen med særskilte behov.

Gitt dagens situasjon i kommunene, med stramme budsjetttrammer og mangel på førskolelærere, frykter FFO at barn med nedsatt funksjonsevne lett blir en kommunal nedprioritering og salderingspost. Øremerking av tilskuddet er eneste måten en kan sikre at barn med særskilte behov får den tryggheten og kvaliteten de skal ha.

Utvalget peker på at en del barn med særlige behov ikke får oppfylt sin rett til spesialpedagogisk hjelp eller et tilpasset opplegg. I arbeidet med utredningen har utvalget erfart at det mangler spesialpedagoger og andre ansatte med relevant kompetanse i barnehagen. Utvalget beskriver også at mange foreldre opplever at kommunen begrunner manglende eller utilfredsstillende tilbud i dårlig økonomi.

FFO mener at det er risikofyllt å fjerne øremerkingen av tilskuddet til tiltak for barn med funksjonsnedsettelse så lenge det fortsatt er utfordringer knyttet til å sikre funksjonshemmede barn et kvalitativt godt og trygt barnehagetilbud. All erfaring tilsier at fjerning av et øremerket tilskudd vil føre til at en betydelig del av midlene brukes til andre formål. FFO er derfor av den oppfatning at det beste for våre barn ville være å opprettholde øremerkede tilskudd til tiltak for funksjonshemmede barn.

Med vennlig hilsen

FUNKSJONSHEMMEDES FELLESGRUPPE

Liv Arum
Generalsekretær